

**«Түстану» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: «02110300 - Графикалық және мультимедиялық дизайн» мамандығы, 3W02110301 - Графикалық жұмыстарды орындаушы, 3W02110302 - Компьютерлік графика операторы, 4S02110303 - Графикалық анимация технигі, 4S02110304 - Графикалық дизайнер біліктіліктеріне арналған «Түстану» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
1	Кіріспе	1	Түстану негіздері. Түстің негізгі сипаттамалары. Ежелгі әлем, орта ғасыр, қайта өрлеу дәуіріндегі түс туралы ғылым. Жаңа уақыттағы түстер теориясы
2	Түстің физикалық негіздері	2	Түстің негізгі физикалық сипаттамалары: ашықтығы, қанықтығы, тон, температурасы. Түс шеңбері. Түстік созулар. Түстерді араластыру әдістері Ньютон, Гроссман, Максвелл, Гетенің түстік шеңберлері. Эжен Мишель Шеврельдің түстік жартылай сферасы, Шарпантье түстік кубы, Филипп Отто Рунгенің түстік аясы, Түстік денесі, Вильгельм Освальдтың түстік денесі.
3	Жарық пен түс табиғаты	3	Тура және шағылысқан жарық. Көрінетін жарықтың электромагниттік толқынының спектрі.
		4	Электромагниттік сәулеленудің басқа түрлері арасындағы көрінетін сәулеленудің орны. Призма арқылы күн сәулесінің өтуі. Түрлі-түсті көру психофизиологиясы. Психофизиологиялық құбылыстар ретіндегі түс және жарық. Түстерді қабылдау мәселелері және оның адамға әсері.
4	Түстің сипаттамасы	5	Түстің негізгі сипаттамалары.
		6	Түс жүйелері Түс гаммасы. Жылы және суық түстер. Түс реңктері. Ахроматикалық және хроматикалық түстер. Түс композициясы. Түс созулары. Түстерді араластыру әдістері. Түсті ажырату заңдылықтары. Түс өндерінің табиғи шкаласы.
5	Түс құбылыстарының негізгі заңдылықтары	7	Түстің кереғарлық құбылысы. Нақты түстің тән ерекшеліктері.
		8	Жарықтық бейімделу. Түстің нашарлауы. Түстік индукция. Өртүрлі жарық көздерімен жарықтандыру.
6	Түстердің келісімді үйлесімі	9	Түс үйлесімі. Түстердің келісімді үйлесімі.
		10	Түс үйлесімінің жіктелуі Негізгі түс модельдері. Үйлесімді диадтар, үштаған. кемпірқосақтың себебі.

7	Колорит	11	Түс және үндестік қатынастар жүйесі. Түс өнері. Түс кереғарлығының түрлері. Түстік салыстырулардың кереғарлығы. Ашық және күңгірт, суық және жылы түстердің кереғарлығы
8	Түс композициясы	12	Түс композициясы. Түс дақтарының жиынтығы Ырғақты ұйым, кез келген композицияның заңы ретінде Жазық композициядағы иллюзорлық кеңістік. Көлемді-кеңістіктік композициядағы нақты кеңістік
9	Түс қабылдау психологиясы	13	Түстің мәні. Түс реңкін эмоциялық қабылдау
		14	Маркетинг пен жарнамадағы түстің адамға әсері
10	Түс ассоциациялары	15	Түс ассоциациялары, түс қабылдау. Түстің негізгі сапасы. Түсті сезіну. Түс сапасы. Жарнамадағы түс ассоциациялары
11	Дизайнның әртүрлі салаларындағы түс	16	Түс дизайны. Бецольд әсері. Түсті психологиялық сезіну. Түсті қабылдау символикасы. Дизайндағы түстің мәні.
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б.)			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Кіріспе. Тұстану негіздері. Түстің негізгі сипаттамалары. Ежелгі әлем, орта ғасыр, қайта өрлеу дәуіріндегі түс туралы ғылым. Жаңа уақыттағы түстер теориясы

Түстің физикалық негіздері. Түстің негізгі физикалық сипаттамалары: жарық, қанық, тон, температура. Түс шеңбері. Түс созулары. Түстерді араластыру әдістері. Ньютон, Гроссман, Максвелл, Гетенің түстік шеңберлері. Эжен Мишель Шеврельдің жарық жартылайсферасы, Шарпантьенің түстік кубы, Филипп Отто Рунгенің түс аясы, Вильгельмнің түстік денесі

Жарық және түстің табиғаты. Тура және шағылысқан жарық. Көрінетін жарықтың электромагниттік толқынының спектрі. Электромагниттік сәулеленудің басқа түрлері арасындағы көрінетін сәулеленудің орны. Призма арқылы күн сәулесінің өтуі. Түсті ажырату психофизиологиясы. Түс және жарық психофизиологиялық құбылыстар ретінде. Түстерді қабылдау мәселелері және оның адамға әсері.

Түстің сипаттамасы. Түстің негізгі сипаттамалары. Түс жүйелері. Түс гаммасы. Жылы және суық түстер. Түс реңктері. Ахроматикалық және хроматикалық түстер. Түс композициясы. Түс созулары. Түстерді араластыру әдістері

Түс құбылыстарының негізгі заңдылықтары. Түсті ажыратудың заңдылықтары. Түс реңдерінің табиғи шкаласы. Түстік контраст құбылысы. Нақты түстің тән ерекшеліктері. Жарыққа бейімделу. Түстің нашарлауы. Түстік индукция. Түрлі жарық көздерімен жарықтандыру.

Түстердің келісімді үйлесімі: негізгі түс модельдері. Түс үйлесімі. Түстердің келісімді үйлесімі. Түс үйлесімінің жіктелуі. Негізгі түс модельдері. Үйлесімді диады, ұштаған. Кемпіркосақ себебі.

Колорит. Түс және тоналды қатынастар жүйесі. Түс өнері. Түс контрастының түрлері. Түсті салыстырулардың контрасты. Ашық және күңгірт, суық және жылы түстердің байланыстары

Түс композициясы. Түс композициясы. Түс дақтарының жиынтығы. Ырғақты ұйым, кез келген композицияның заңы ретінде. Жазық композициядағы иллюзорлық кеңістік. Көлемді-кеңістіктік композициядағы нақты кеңістік.

Түс қабылдау психологиясы. Түстің мәні. Түсті реңктерді эмоциялық қабылдау. Маркетинг пен жарнамадағы түстің адамға әсері. Түс, психология және дизайн. Түс топологиясы. Түстің әсері. Веб-сайт дизайнындағы түс психологиясы.

Түс ассоциациялары. Түс ассоциациялары, түс қабылдау. Түстің негізгі сапасы. Түсті сезіну. Түс сапасы. Жарнамадағы түс ассоциациялары

Дизайнның әртүрлі салаларындағы түс. Түс дизайны. Бецольд әсері. Түсті психологиялық сезіну. Түсті қабылдау символикасы. Дизайндағы түстің мәні.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап тандалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. Абишева С.И. Цветоведение: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений /Абишева С.И. – Павлодар, 2009 –116 с., цв.ил.

2. Омеляненко Е. В. Цветоведение и колористика: учеб. пособие / Е. В. Омеляненко. – Ростов н/Д: Изд-во ЮФУ, 2010. – 184 с.

3. Рац, А.П. Основы цветоведения и колористики. Цвет в живописи, архитектуре и дизайне: курс лекций / А.П. Рац ; М-во образования и науки Росс. Федерации, Моск. гос. строит. ун-т. Москва : МГСУ, 2014 128 с.

4. Халецкая И.Б. Цветоведение. Учебное пособие. – Тулун, 2016 – 97 с., ил.

5. С. С. Алексеев КОЛОРИТЕ «Изобразительное искусство». Москва. 1974, стр. 1—176
Москва 129272, Сушевский вал, 64